МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.
____
"___"______________20___ г.

Программа дисциплины

Татарская детская литература Б3.ДВ.10

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование
Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и дошкольное образование
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский

Автор(ы):
Мингазова Л.И.
Рецензент(ы):
Яхин Ф.З.

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Закирзянов А. М.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No

Казань
2016

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, д.н. (доцент) Мингазова Л.И. кафедра татарской литературы отделение татарской филологии и культуры им.Г.Тукая , Lyajlya.Mingazova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

- ознакомление студентов с историей татарской детской литерату-ры, ее образно-художественными традициями, крупнейшими детскими писателями и их творчеством;

- воспитание понимания роли, места и значения детской литерату-ры в системе национальной культуры;

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.10 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3 курсе, 6 семестр.

Б.3. Профессиональный цикл. Базовая часть

Б.3.10. Модуль "Татарская детская литература"

Б.3. 10. Татарская детская литература

Требования к освоению содержания данного курса предполагают наличие компетенций, сформированных у обучающихся в результате освоения дисциплин ООП подготовки бакалавра по данному направлению: "Татарское устное народное творчество", "Древняя литература". Освоение дисциплины "История татарской литературы" является необходимой основой для последующего изучения дисциплины. Дисциплин вариативной части профессионального цикла. Дисциплина изучается во II семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- цели и задачи дисциплины и его связь с другими науками;
- историю татарской детской литературы в ее поступательном раз-витии (от начала до современности) и в персоналиях;
- понятийный литературоведческий аппарат (инструментарий), по-зволяющий ему филологически профессионально характеризовать ху-дожественные произведения различных жанров и форм;
- литературно-фактический и научно-критический материал по та-тарской детской литературе;

- содержание произведений, в том числе и тех, которые изучаются в школе;
- наизусть стихи и фрагменты прозы, предлагаемые программой для заучивания наизусть;

2. должен уметь:

- ориентироваться в способах и формах усвоения художественной традиции в истории литературы; анализировать художественные произ-ведения татарских детских писателей, принадлежащих к различным ху-дожественным направлением и эпохам;

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

- собирать, структурировать и излагать материал по проблемам ис-тории татарской детской литературы (письменно и устно в различных жанрах, актуальных в научной и учебно-методической деятельности);
- использовать все знания, навыки и умения, полученные при изу-чении татарской детской литературы, в преподавании татарской литера-туры в школе.

3. должен владеть:

- филологического подхода к литературно-художественному мате-риалу в его историческом развитии;
- определения функционирования художественных приемов в про-изведениях поэзии, драматургии и прозы, различных их жанров.

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основного изучаемой литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии (ПК-1);
- владение базовыми навыками сбора и анализа литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий (ПК-2);
- способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии (ПК-3);
- способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса (ПК-4).

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен в 6 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең						

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

гомуми мәьәләләре

6		2	2	0	

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты	6		2	2	0	
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты	6		2	2	0	
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	6		1	4	0	
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	6		1	4	0	
7.	Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы	6		4	8	0	
.	Тема . Итоговая форма контроля	6		0	0	0	экзамен
	Итого			12	22	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәьәләләре

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Предмет алдына куелган төп максат һәм бурычлар. Башка фәннәр белән үзара бәйләнеш. Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Балалар матбугаты. Татар балалар әдәбияты курсын өйрәнүнең теоретик нигезләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Татар балалар әдәбияты курсын өйрәнүнең әһәмияте

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. Бу тарихка фольклорның ясаган тәэсире. XVII-XIX йөзләрдә балалар укыган китаплар, аерым әсәрләр: Бәдәвам, Бакырган, Кисекбаш, Һәфтияк, Иман шарты, Калилә вә Димнә, Ләйлә-Мәҗнүн, Мең дә бер кичә һ.б. К.Гали. Кыйссаи Йосыф, Т.Ялчыгол. Рисаләи Газизә, Ә.У.Кормаши. Кыйссаи Таһир илә Зөһрә, Котб. Хөсрәү вә Ширин һ.б. К.Насыйри дөньяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятын нигезләүче мәгърифәтче. Аның укыту-тәрбия өлкәсендәге эшчәнлеге: дәреслекләр, педагогик хезмәтләр, әдәби әсәрләр. Буш вакыт (1861) китабы. Аның татар телендә язылган беренче фәнни-популяр әсәр булуы. ?Фәвакиһел җөләса фил әдәбият? (?Әдәбият турындагы мәҗлесләрнең җимешләре? (1879-1884), ?Кырык бакча? (1880) әсәрләре. Бу хезмәтләрдә балаларга белем, әхлак, хезмәт тәрбиясе бирү принципларының хәл ителеше. Кырык вәзир кыйссасының балаларны тәрбияләүдәге әһәмияте. Әбүгалисина кыйссасы. Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр. К.Насыйриның тәрбия өлкәсендәге башка хезмәтләре: ?Китаб-әт-тәрбия?, ?Утыз вәгазь?, ?Әхлак рисаләсе?, ?Тәрбия?, ?Балаларга тәгълим бирмәк? һ.б.

практическое занятие (2 часа(ов)):

К.Насыйриныж "Әбүгалисина кыйссасы". Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

XX гасыр башында демократик фикер үсеше. Мәктәп-мәдрәсәләрдә укыту-тәрбия эшен яңарту. Яңа мәктәп, мәдрәсәләр барлыкка килү. Яңа уку программалары, дәреслекләр төзелү. Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Н.Думави, К.Биккулов, М.Укмаси, Ф.Агеев һ.б. төзегән дәреслекләр. Демократик һәм дөньяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятының тууы, үсүе. Бу өлкәдә аерым язучылар эшчәнлеге: Г.Тукай, Дәрдемәнд, Ф.Әмирхан, М.Гафури, Г.Исхакый, Г.Ибраһимов, Ш.Әхмәдиев, З.Ярмәки һ.б. XX гасыр башында балалар өчен чыгарылган матбугат: Тәрбиятел-әтфаль (1910), Тәрбия, Галәме сабыян (1909-1910), Ак юл (1913-1916), Әл-Ислах (1907-1909), Балалар дөньясы (1917-1918), Өлфәт (Союз) (1907), Аң (1912-1918). Балалар әдәбиятын үстерүгә багышланган махсус тәнкыйть мәкаләләре (Г.Тукай, Ш.Әхмәдиев, Г.Ибраһимов, М.Корбангалиев хезмәтләре). Тәрҗемә эшчәнлегенең торышы.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Габдулла Тукай (1886-1913) иҗаты Фатих Әмирхан (1886-1926) иҗаты Мәҗит Гафури (1880-1934) иҗаты Дәрдемәнд (Закир Рәмиев 1859-1921) иҗаты һ.б.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

лекционное занятие (1 часа(ов)):

1920 нче елларда илдә һәм мәгариф-мәдәният дөньясында үзгәрешләр (инкыйлаб, гражданнар сугышы, 1921-1922 еллардагы ачлык, мәктәпләрнең диннән аерылуы, уку йортларын үзгәртеп кору, Татарстан пионер оешмалары төзелү һ.б.) һәм аларның балалар әдәбиятында чагылышы. Дәүләтнең балалар әдәбиятына мөнәсәбәте, тәэсире, тоткан юнәлеше. Балалар матбугаты. Аны оештыру һәм үстерүдә М.Җәлил, А.Шамов, Г.Бакиров, И.Туктар һ.б. эшчәнлеге. 1920-30 елларда татар балалар әдәбияты өлкәсендә иҗат итүче авторлар. С.Әдһәмова, Г.Гомәр, Х.Туфан, Г.Толымбай, К.Нәҗми, Л.Гыйльми һ.б. әсәрләрендә күтәрелгән мәсьәләләр. Балалар өчен беренче сәхнә әсәрләре язылу. 1930 елларда илдә барган үзгәрешләрнең мәктәп тормышында һәм балалар әдәбиятында чагылышы. Балалар әдәбияты нәшрияты турында (1933) карары. Язучыларның Бөтенсоюз съездында балалар әдәбияты турындагы мәсьәләнең каралуы. Татарстан язучылар берлеге оешу, анда балалар секциясе төзелү. Балалар әдәбиятын юлга салу юнәлешендә Ф.Кәрим, А.Алиш, М.Җәлил һ.б. эшчәнлеге.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Һади Такташ (1901-1931) иҗаты Муса Җәлил (1906-1944) иҗаты Абдулла Алиш (1908-1944) иҗаты

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Бөек Ватан сугышының әдәбиятка тәэсире. Балалар әдәбиятына караган җыелыш-киңәшмәләр, карарлар. Фронт һәм тылдагы батырлыклар. Аларның әдәбиятта чагылышы. Балалар китабы, газета-журналларының торышы. Әдәбиятта тема һәм жанрлар төрлелеге. М.Җәлил, Ф.Кәрим А.Әпсәләмов, Г.Кутуй, Ә.Исхак, Ә.Фәйзи, А.Алиш, Ә.Айдар, Ш.Маннур, Д.Аппакова һ.б. авторларның сугышка чакыру, батырлык, җиңүгә ышаныч, дуслык, илгә бирелгәнлек рухындагы әсәрләре. Фатих Кәрим (1900-1945), Гадел Кутуй (1903-1945), Нәкый Исәнбәт (1899-1993), Әхмәт Фәйзи (1903-1958), Гариф Гобәй (1907-1983) иҗатлары.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Гадел Кутуй (1903-1945)"Рөстәм маҗаралары" Гариф Гобәй (1907-1983) иҗаты Бари Рәхмәт (1897-1957) иҗаты

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы

лекционное занятие (4 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятына иҗтимагый-сәяси тормышның һәм гомум әдәбиятның йогынтысы. а) Торгынлык чоры әдәбияты (1960-1985) б) Үзгәртеп кору чоры әдәбияты (1985-2000) 1956 елдан соң әдәбиятта беркадәр хөр фикерләүгә юл ачылу. Туксанынчы еллар башында илдә зур үзгәрешләр барлыкка килү. Татарстан республикасының мөстәкыйльлек өчен көрәше, милли гореф-гадәтләргә, дингә уңай караш урнашу һ.б. Шулар нәтиҗәсендә традицион рәвештә дәвам ителүче юнәлешләр белән бергә, яңарак агымнар барлыкка килү. Дәүләт оешмаларының һәм Язучылар союзының балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге. Ш.Галиевнең (1982), Р.Миңнуллинның (1993), Р.Гәзизовның (2005) халыкара Х.Андерсен исемендәге Почетлы дипломга лаек булулары. Татар балалар матбугатында барлыкка килгән яңарыш. Матбугатта балаларның үз иҗатлары. Онытылуга дучар ителгән аерым авторлар иҗатының әдәбиятка кире кайтарылуы (Г.Исхакый, Г.Рәхим, Ә.Айдар, Ф Агеев һ.б.) Л.Ихсанова, З.Туфайлова, Х.Халиков, Җ.Тәрҗеманов, М.Фәйзуллина, Ф.Яруллин, Р.Вәлиева, Р.Батулла, Г.Гыйльманов, Р.Корбан, Э.Мөэминова, А.Тимергалин һ.б. иҗаты. Әсәрләрдә әлеге чорда формалашкан бала һәм тарих (милли аң), бала һәм җәмгыять, бала һәм табигать дип билгеләргә мөмкин булган проблемаларның бирелеше. 60-90 еллар балалар әдәбиятының тематикасы, жанр төрлелеге. Балалар китабының торышы, бизәлеше һ.б. Мәктәп дәреслекләре, аларны яхшырту юнәлешендәге эшчәнлек. Хәзерге балалар әдәбияты өлкәсендә эшләүче өлкән, урта буын һәм яшь авторлар. Фәнни-фантастик, маҗаралы, детектив жанрларның торышы. Әкиятләр жанрының заман рухы белән сугарылуы (Ф.Яруллин, Р.Батулла, Р.Хафизова, Ә.Гаффар, Г.Гыйльман, З.Хөснияр һ.б.). Балалар драматургиясенең торышы. Г.Нәбиуллин, Н.Гайсин, Н.Исәнбәт, Н.Фәттах, Р.Батулла, Т.Миңнуллин, Р.Корбан, Г.Гыйльманов һ.б. язучыларның заман темаларын сәхнә әсәрләре аша бирүе. Балалар әдәбияты тәнкыйтенең һәм тәрҗемәнең торышы.

практическое занятие (8 часа(ов)):

Җәвад Тәрҗеманов (1920-1995) Шәүкәт Галиев (1928-2002) Туфан Миңнуллин (1935-2012) Фәнис Яруллин (1938-2011) Роберт Миңнуллин (1948) Галимҗан Гыйльманов (1957) Рафис Корбан (1957) иҗатлары

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты	6		Чтение и анализ литературных текстов	2	устный опрос
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты	6		Чтение и анализ литературных текстов	6	коллеквиум

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	6		Чтение и анализ литературных текстов	6	коллеквиум
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	6		Чтение и анализ литературных текстов	6	Контрольная работа
	Итого				20	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

- лекции, практические занятия, самостоятельная работа студентов, курсовая работа (определяется по выбору обучающегося)
- технология проблемного обучения;
- интернет-технологии;

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәьәләләре

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри иҗаты

устный опрос, примерные вопросы:

Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихыннан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләр. К.Насыйри- татар балалар әдәбиятын нигезләүче әдип, галим.

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары иҗаты

коллеквиум , примерные вопросы:

XX гасыр башында балалар өчен вакытлы матбугат. "Тәрбиятел-әтфал", "Ак юл" журналлары. Ф.Агиев эшчәнчелеге. Г.Тукайның мәсәлләре һәм хикәяләре. Рус әдәбиятыннан тәрҗемәләр. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендә эшчәнлеге. Конспект. ("Тукай һәм балалар әдәбияты" Ф.Абдрахманов, "Халык шагыйре" ,"Г.Тукай укыту һәм тәрбия турында" Туишев Ю. һ.б.) Дәрдмәнднең әсәрләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү, бер әсәрен ятлау. Г.Тукай шигырьләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү, берничә шигырен яттан сөйләү.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

коллеквиум , примерные вопросы:

1920-1930 еллар татар балалар әдәбиятының торышы. Сәясәт һәм балалар әдәбияты. А.Алишның "Ана әкиятләре" циклы турында минем фикерләрем. Курчак театры. Материаллар туплау, конспект. Балалар сәхнәсе. Бүгенге көндә сәхнәдә барган пьесалар турында әңгәмә

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар

Контрольная работа , примерные вопросы:

Г.Гобәйнең повестьлары: "Маякчы кызы", "Ялгыз йортта", "Каланча", "Замана балалары". Иҗатка бүгенге көн күзлегеннән чыгып бәя. Н.Исәнбәт тарафыннан чыгарылган фольклор җыентыкларына анализ.

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы

Тема . Итоговая форма контроля

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Примерные вопросы к экзамену:

Учет, контроль и анализ знаний студентов производится на за-нятиях: контрольные работы по окончанию отдельного блока тем - БРС, устные опросы - коллоквиумы, проверка конспектов-источников, теоретических и литературоведческих трудов, заданных студентам, анализ отдельных произведений, выполненных вне занятия (самостоятельно) и т. др. Контрольные вопросы включают различные аспекты детской литературы и составлены так, чтобы студенту была интересно работать: в форме кроссворда, или выбрать правильный ответ, есть вопросы, к которым необходимо подойти творчески и др.

1."Татар балалар әдәбияты" курсы, аны өйрәнүнең максаты һәм бурычлары.

2. Җ.Тәрҗемановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге "Ачкыч һәм баскыч" китабы.

3. Балалар әдәбиятын өйрәнүдә укучыларның яшь үзенчәлеген искә алу принцибы. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен язылган әсәрләргә куелган таләпләр.

4. Ә.Бикчәнтәеваның балаларга багышланган шигырьләре һәм хикәяләре.

5. Хәзерге чор татар балалар әдәбиятының торышы. Күтәрелгән проблемалар, тематик төрлелек.

6. Г.Тукайның татар балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге (шигырь җыентыклары, дәреслек-хрестоматияләре һ.б.)

7. Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихыннан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләр.

8. К.Насыйри- татар балалар әдәбиятын нигезләүче әдип, галим.

9. Илленче еллар татар балалар әдәбияты. Тематик төрлелек, жанр үзенчәлеге.

10. Р.Миңнуллин һәм татар балалар шигърияте.

11. Балалар фольклоры. Бала тәрбияләүдә аның әһәмияте.

12. Балалар әдәбиятында юмор һәм сатира. Мисаллар.

13. "Буш вакыт" китабы. Эчтәлеге һәм тәрбияви әһәмияте.

14. Балалар әдәбиятын һәм матбугатын үстерүдә Ф.Әмирханның роле. Хикәяләренең берсенә бәяләмә ("Корбан", "Нәҗип", "Ул үксез бала иде шул").

15. XX йөз башында татар балалар әдәбиятының үсеше. Мисаллар.

16. Т.Миңнуллин драматургиясе (балалар өчен язган драмалары).

17. Татар балалар драматургиясе. Формалашу тарихы, үсеш этаплары (мисаллар белән).

18. Р.Корбанов иҗаты.

19. Балалар әдәбиятының сүз сәнгатенең башка өлкәләре белән бәйләнеше.

20. Б.Рәхмәтнең татар балалар әдәбияты үсешенә ясаган тәэсире.

21. Бүгенге балалар әдәбиятында гореф-гадәтләр, милли яшәү рәвешенең һәм дини тәрбиянең чагылышы.

22. А.Алишның тормыш юлы һәм иҗаты "Ана әкиятләре" циклы.

23. XX йөз башы татар балалар поэзиясе. Күренекле авторлар. Мисаллар.

24.Ф.Яруллинның балалар өчен язган әсәрләре: жанрлары, күтәрелгән тема һәм проблемалар, аларның сәнгатьчә хәл ителеше.

25. 1920 еллар балалар әдәбияты. Аеруча уңышлы иҗат иткән авторлар, аларның әсәрләре. Бу чор балалар әдәбиятына хас төп сыйфатлар.

26. М.Фәйзуллинаның балалар өчен язган шигырьләре.

27. Утызынчы еллар балалар прозасы.

28. Э.Мөэминова иҗаты.

29. Кырыгынчы еллларда татар балалар әдәбияты.

30. Г.Гыйльмановның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. Жанр төрлелеге, күтәрелгән идея-проблемалар һ.б.

31. 1960-1970 еллар татар балалар прозасы. Авторлар. Әсәрләр.

32. Л.Ихсанова иҗаты.

33. 1960-1970 елларда татар балалар поэзиясенең торышы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

34. Н.Исәнбәтнең татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
35. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Күтәрелгән төп идеяләр, аларның сәнгатьчә бирелеше?.
36. М.Җәлилнең татар балалар әдәбияты үсешенә керткән өлеше.
37. 1980-1990 еллар татар балалар поэзиясе.
38. Дәрҗия Аппакова иҗаты.
39. 1980-1990 еллар татар балалар прозасы. Иң күренекле вәкилләре.
40. Р.Бәшәр иҗаты.
41. 1980-1990 еллар татар балалар драматургиясе.
42. Һ.Такташның балалар өчен иҗаты.
43. Татар балалар әдәбиятында фантастик әсәрләр. Аның тарихы. Тематик төрлелек.
44. Х.Халиков иҗаты
45. Кече яшьтәге мәктәп балалары өчен язылган әсәрләргә куела торган таләпләр. Әлеге яшьтәге балаларга тәкъдим ителә торган уку китапларының үзенчәлеге. Бу өлкәдә эшләүче авторлар.
46. Р.Вәлиеваның татар балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге.
47. Урта яшьтәге балаларның психик үзенчәлекләре, бу яшьтәге балаларга язылган әсәрләргә таләпләр.
48. М.Гафури иҗаты.
49. Утызынчы еллар балалар шигърияте
50. Ш.Маннур иҗаты. ("Миләүшә китабы", "Чиккән сөлге", "Нәниләргә-дәүләргә").
51. Татар балалар матбугаты.
52. Л.Лерон иҗаты.
53. Балачак фольклоры.
54. Ф.Кәримнең балалар өчен язган әсәрләре.
55. Татар халкының йола иҗатында балаларның урыны.
56. Ә.Фәйзинең балалар өчен язган әсәрләре. "Бал корты" шигырен яттан сөйләргә.
57. Г.Тукайның балалар өчен язган шигырьләре.
58. З.Туфайлова - балалар шагыйре. Иҗатында үткәрелгән төп идея-фикерләр.
59.К.Насыйриның балалар әдәбияты өлкәсендәге эшчәнлеге. "Әбүгалисина кыйссасы".
60.Ф.Яруллин әкиятләре.

7.1. Основная литература:

1. Минһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку әсбабы. - Казан: ТаРИХ, 2009. -384 б.

2. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 2 томда. Т.1. / Төз. Минһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. -- Казан: ТаРИХ, 2010. - 448.

3. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 2 томда. Т.2 / Төз. Минһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. -- Казан: ТаРИХ, 2011. - 460.

4. Минһаҗева Л.И. XX гасыр татар балалар әдәбияты: үзенчәлекләре һәм үсеш тенденцияләре. Монография. - Казан: Хәтер, 2011. - 312 б.

5. Сугыш чоры балалар әдәбияты. Бөек җиңүнең 65 еллыгына багышлап. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 15 томда. Т.4. / Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Минһаҗева. - Казан: Хәтер, 2010. - 336 б.

6. Балалар фольклоры / Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Минһаҗева. - Казан: Хәтер, 2009. - 480 б.

7. Прошедшие сквозь века... История развития татарской детской литературы / Монография. - Germany (Германия): Palmarium Academic Publishing, 2011. - 246 с.

7.2. Дополнительная литература:

Миңһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. Татар балалар әдәбияты. Урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку ярдәмлеге. - Казан: ТаРИХ, 2003. - 352 б.

Татар балалар әдәбияты. Хрестоматия 2 томда. Т.1 /Төз. Миңһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. - Казан: ТаРИХ, 2003. - 384 б.

Татар балалар әдәбияты. Хрестоматия 2 томда. Т.2 /Төз. Миңһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. - Казан: ТаРИХ, 2003. - 384 б.

Балалар фольклоры. /Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миңһаҗева. - Казан: Хәтер, 2009. - 480 б.

Миңһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку әсбабы. - Казан: ТаРИХ, 2009. -384 б.

Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 2 томда. Т.1 /Төз. Миңһаҗева Л.И., Мияссарова И.Х. -- Казан: ТаРИХ, 2010. - 448 б.

Сугыш чоры балалар әдәбияты. Бөек җиңүнең 65 еллыгына багышлап. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 15 томда. Т.4. /Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миңһаҗева. - Казан: Хәтер, 2010. - 336 б.

Без кайтырбыз туган илләргә... Бөек җиңүнең 65 еллыгына багышлап. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 15 томда. Т.5. /Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миңһаҗева. - Казан: Хәтер, 2010. - 352 б.

Дәһшәтле чор балалары. Бөек җиңүнең 65 еллыгына багышлап. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 15 томда. Т.7. /Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миңһаҗева. - Казан: Хәтер, 2010. - 352 б. Даутов Р. Балачак әдипләре. Биобиблиографик белешмәлек / Р.Даутов. - Казан: Мәгариф, 2002.

Матур әдәбият:

1. Балалар әдәбияты. Хрестоматия /Төз. Ф.Ибраһимова. - Казан: Мәгариф нәшр., 2003.
2. Бәшәр Р. Сандугачлы бишек. Шигырьләр / Р.Бәшәр. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2000.
3. Вәлиева Р. Кояшлы яңгыр. Сайланма әсәрләр / Р.Вәлиева. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2003.
4. Галиев Ш. Көләч көзге. Шигырьләр / Ш.Галиев. - Казан: Мәгариф нәшр., 1998.
5. Гыйльманов Г. Алдакчы тукран. Шигырьләр / Г.Гыйльманов. - Казан: Мәгариф нәшр., 2003.
6. Җәлил М. Парашютсыз курчак / М. Җәлил.- Казан: Тат.кит.нәшр., 2004.
7. Корбан Р. Тапкырларга - табышмак. Табышмаклар/ Р.Корбан.- Ка-зан: Мәгариф нәшр., 2003.
8. Миңнуллин Р. Алма бабай. Балалар өчен шигырьләр, әкиятләр/ Р.Миңнуллин. - Казан: Мәгариф нәшр., 1997.
9. Миңнуллин Т. Авыл эте Акбай. Балалар театры өчен пьесалар/ Т.Миңнуллин. - Казан: Мәгариф нәшр., 1999.
10. Татар балалар әдәбияты /Төз.Л.Миңһаҗева, И. Мияссарова Хрестоматия. 2 томда.Т.2- Казан: ТаРИХ, 2003.
11. Татар балалар әдәбияты /Төз. Л.Миңһаҗева, И. Мияссарова. Хрестоматия. 2 томда.Т.1-Казан: ТаРИХ, 2003.
12. Татар балалар әдәбияты. Әкиятләр һәм хикәяләр /Төз. С.Сәмитова. - Казан: ТаРИХ, 2003.
13. Татар балалар әдәбияты. Шигырьләр һәм пьесалар /Төз. С.Сәмитова. - Казан: ТаРИХ, 2003.
14. Татар балалар поэзиясе антологиясе /Төз. Н.Исәнбәт, Г.Рәхим, Р.Кукушкин.- Казан: Тат.кит.нәшр., 1980.
15. Тукаев Г. Мәктәптә милли әдәбият дәресләре/ Г.Тукаев. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2000.
16. Тукай Г. Сайланма әсәрләр. Шигырьләр, поэмалар һәм чәчмә әсәрләр/Г.Тукай. - Казан: Татар.кит.нәшр., 2003.

17. Тылсымлы хикәяләр /Алиш А., Бикчәнтәева Ә. / Төз. Л.Миннаҗева.- Казан: ТаРИХ нәшр., 2010.

18. Фәйзуллина М. Гаилә әлифбасы. Шигырьләр / М.Фәйзуллина. - Казан: Мәгариф нәшр., 1999.

19. Халиков Х. Сакаллы малай. Шигырьләр, әкиятләр, әйтешләр, телшомарткычлар/ Х.Халиков. - Казан: Тат.кит.нәшр., 2002.

20. Шәрифуллина Э. Иң матур әни. Шигырьләр, әкият- хикәятләр/ Э.Шәрифуллина. - Казан: Тат.кит.нәшр., 1999.

21. Яруллин Ф. Серле дөнья. Әкиятләр, хикәяләр һәм повесть/ Ф.Яруллин.- Казан: К.Якуб ис.Полиграфкомбинат., 1997.

22. Яхин Ф. Ак әбиләр догасы / Ф.Яхин.- Казан: Тат.кит.нәшр., 2000.

7.3. Интернет-ресурсы:

http://tatkniga.ru - http://tatkniga.ru

http://www.magarif.com - http://www.magarif.com

http://www.tatarstan.ru/books/ - http://www.tatarstan.ru/books/

Книгафонд - www. knigafond.ru

Книгафонд - http://libress.kpfu.ru/wpad.dat

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Татарская детская литература" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "КнигаФонд", доступ к которой предоставлен студентам. Электронно-библиотечная система "КнигаФонд" реализует легальное хранение, распространение и защиту цифрового контента учебно-методической литературы для вузов с условием обязательного соблюдения авторских и смежных прав. КнигаФонд обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям новых ФГОС ВПО.

Компьютерный класс, оргтехника, теле и аудиоаппаратура (всё - в стандартной комплектации для практических занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на практических занятиях).

При использовании электронных изданий каждый обучающийся обеспечивается рабочим местом в компьютерном классе с выходом в Интернет.

Для достижения учебных задач, используется аудиозаписи анализируемых художественных произведений, используется слайд-презентации, просмотр SD и DVD-дисков.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и дошкольное образование .

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Автор(ы):
Мингазова Л.И. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Яхин Ф.З. ____________________
"__" _________ 201 __ г.